

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu:	Pedagogika			
2. Kod przedmiotu:	FGN-18			
3. Okres ważności karty:	2015-2018			
4. Forma kształcenia:	studia pierwszego stopnia			
5. Forma studiów:	studia stacjonarne			
6. Kierunek studiów:	filologia			
7. Profil studiów:	praktyczny			
8. Specjalność:	filologia germańska			
9. Semestr:	3, 4, 5			
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Studiów Edukacyjnych			
11. Prowadzący przedmiot:	dr Jolanta Gabzdyl, mgr Magdalena Liszka, mgr Beata Gawłowska			
12. Grupa przedmiotów:	Kształcenie pedagogiczne – moduł do wyboru			
13. Status przedmiotu:	do wyboru			
14. Język prowadzenia zajęć:	polski			
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:				
brak				
16. Cel przedmiotu:				
<p>Zajęcia ukierunkowane są na opanowanie przez studentów podstawowych kategorii pojęciowych pedagogiki; doprowadzenie do pojmowania pedagogiki jako nauki o edukacji oraz praktyki edukacyjnej, w tym zrozumienia jej historii i współczesności; obecnej struktury (subdyscyplin), przedmiotu, celów i zadań, podstawowej metodologii; uzmysłowienie studentom licznych uwarunkowań (czynników) działań pedagogicznych i ich roli w edukacji, (samo)wychowaniu, (samo)kształceniu, motywowaniu do (samo)rozwoju, do nauki, w twórczości ucznia i nauczyciela, w relacjach nauczyciel–uczeń (w tym uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi), w warunkach skutecznego porozumiewania się, kierowania klasą szkolną, w tym klasą zintegrowaną itp.; uzmysłowienie związku edukacji z rozwojem osobowości podmiotu wychowawczego, kształcenia itp.; kształtowanie umiejętności i kompetencji studentów w zakresie samodzielnego dochodzenia do problemów i dylematów pedagogicznych, edukacyjnych, wychowawczych, dydaktycznych, ich analizy, interpretacji, ewaluacji i prognozowania właściwych rozwiązań. Dostarczenie niezbędnej wiedzy, umiejętności także do świadomego planowania i organizowania pracy dydaktyczno-wychowawczej z dziećmi w wieku przedszkolnym i szkolnym. Przygotowanie studentów do podejmowania działań pedagogicznych ukierunkowanych na aktywne kształtowanie sytuacji edukacyjnych. Zdobycie i rozwój kompetencji pedagogicznych w zakresie konstruowania, realizacji i ewaluacji programu, poszczególnych jednostek tematycznych (operacjonalizacja celów, zadań, dobór treści kształcenia oraz metod, form realizacji, środków dydaktycznych, ocena rezultatów kształcenia).</p>				
17a. Efekty kształcenia (standardy kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela):				
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda realizacji i weryfikacji efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla specjalności / kierunku studiów
W	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje specyfikę przedmiotową i metodologiczną pedagogiki jako nauki teoretycznie i praktycznie zorientowanej; określa miejsce i znaczenie pedagogiki w systemie innych nauk; rozróżnia subdyscypliny pedagogiki, ich przedmiot, zadania i funkcje; - rozróżnia, definiuje, syntetyzuje i klasyfikuje: terminologię, prawa, fakty, zjawiska i procesy pedagogiczne; rozumie je, analizuje, syntetyzuje, klasyfikuje, krytycznie interpretuje i wie, jak praktycznie wykorzystać w pracy pedagogicznej; - charakteryzuje istotę, rodzaje, elementy i fazy, błędy oraz rolę planowania, projektowania dydaktycznego; 	<p>Egzamin; Kolokwia;</p> <p>Aktywność na wykładach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie wykładów problemowych i konwersatoryjnych);</p> <p>Aktywność na ćwiczeniach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie ćwiczeń);</p> <p>Praca własna studenta (Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i materiałami dostarczonymi przez prowadzącego zajęcia oraz samodzielnie</p>	wykład, ćwiczenia	

		zgrupowanymi)		
U	<p>- potrafi posługiwać się podstawowymi pedagogicznymi, dydaktycznymi ujęciami teoretycznymi i praktycznymi analizując, interpretując oraz wdrażając stosowne oddziaływania edukacyjne, wychowawcze, dydaktyczne;</p> <p>- potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów pedagogicznych, dydaktycznych, prognozować przebieg ich rozwiązań, przewidywać skutki w pedagogicznej, dydaktycznej pracy wychowawcy, nauczyciela, wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłych działaniach wychowawczych, nauczycielskich;</p> <p>- stosuje uzyskaną wiedzę z zakresu projektowania dydaktycznego w konkretnych sytuacjach edukacyjnych: do dowolnie wybranego celu i treści dot. j. obcego z podstawy programowej (przedszkolnej i szkoły podstawowej) potrafi: dobrać cele i treści z dowolnie wybranego programu autorskiego; skonstruować konspekt (jego poszczególne elementy: cele, temat, środki, formy i metody kształcenia, polecenia i pytania tworzące tok zajęć zgodny z wyznaczonymi celami zajęć dydaktycznych).</p>	Oprócz w/w – w sem. V – opracowanie konspektu do zajęć dydaktycznych w przedszkolu lub szkole podstawowej)	wykład, ćwiczenia	
K	<p>- ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie działań pedagogicznych, dydaktycznych, wykazuje wrażliwość, świadomość i odpowiedzialność w zakresie (samo)wychowania, (samo)kształcenia; jest zainteresowany tematyką edukacji, wychowania, kształcenia; ma świadomość współczesnych wyzwań edukacyjnych oraz roli wychowawcy, nauczyciela;</p> <p>- rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, ma świadomość własnych umiejętności i wiedzy pedagogicznej, dydaktycznej, rozumie konieczność dokończenia się; odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pedagogicznej, dydaktycznej pracy wychowawcy, nauczyciela;</p>	Egzamin; Kolokwia; Aktywność na wykładach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie wykładów problemowych i konwersatoryjnych); Aktywność na ćwiczeniach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie ćwiczeń); Praca własna studenta (w tym opracowanie w/w konspektu)	wykład, ćwiczenia	
17b. Efekty kształcenia (dla kierunku filologia):				
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda realizacji i weryfikacji efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla specjalności / kierunku studiów
01	ma podstawową wiedzę o odbiorcach pracy filologa, o metodach diagnozowania ich potrzeb i oceny jakości usług	Aktywność na wykładach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie wykładów problemowych i konwersatoryjnych);	wykład, ćwiczenia	K_W13 (+++)
02	potrafi animować prace nad rozwojem osobistym uczestników procesów akwizycji języka, wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy, a także inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie	Aktywność na ćwiczeniach (pozytywna ocena z realizacji zadań w czasie ćwiczeń);	wykład, ćwiczenia	K_U10 (++)
03	krytycznie ocenia i wybiera odpowiednie metody, techniki i formy pracy potrzebne do zaplanowania lekcji języka obcego w danej grupie uczniów	Praca własna studenta (w tym opracowanie w/w konspektu i jego ocena)	wykład, ćwiczenia	K_U11 (++)
18. Formy i wymiar zajęć:		W. (15 h+ 15 h + 15 h) Ćw. (15 h + 15 h + 15 h)		
19. Treści kształcenia:				
<ul style="list-style-type: none"> Geneza i istota pedagogiki jako dyscypliny naukowej, teoretycznej i praktycznej. Struktura, w tym działy pedagogiki. Podstawowe kategorie pojęciowe pedagogiki; język pedagogiki. Miejsce pedagogiki w systemie nauk. Metodologiczne aspekty uprawiania pedagogiki. Wychowanie a wartości i cele. Podstawowe dziedziny wychowania i ich teorie. Systemy i procesy pedagogiczne. Proces wychowania, jego struktura, właściwości, dynamika. Przymus 				

i swoboda w wychowaniu. Wychowanie jako urabianie i jako wspomaganie rozwoju. Wychowanie adaptacyjne i emancypacyjne. Wychowanie a manipulacja. Podmiotowość w wychowaniu, edukacji.

- Podstawowe środowiska wychowawcze, edukacyjne, społeczne: rodzina, grupa rówieśnicza, szkoła, instytucje pozaszkolne. Style, postawy, metody i strategie wychowawczych, edukacyjnych, społecznych oddziaływań w rodzinie, grupie rówieśniczej i szkole, oraz ich skuteczność. Błędy wychowawcze. Współpraca rodziny i szkoły. Współpraca szkoły ze środowiskiem. Pozaszkolne instytucje wychowawcze. Rodzina, szkoła i pozaszkolne instytucje wychowawcze a kształcenie w zakresie języka obcego.
- Źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania, edukacji. Konflikty w rodzinie i klasie. Trudności wychowawcze w domu i szkole. Agresja i przemoc rówieśnicza jako współczesny problem systemu edukacji w Polsce. Postawy wychowawców, nauczycieli wobec szkolnego i pozaszkolnego zła.
- Role zawodowe nauczyciela. Wzór osobowy, kunszt, powinności i rozwój profesjonalny, zawodowy (w tym uczenie się przez całe życie) nauczyciela.
- System kształcenia: pojęcie systemu kształcenia; analiza porównawcza wielkich systemów dydaktycznych (analiza celów, treści, metod, środków, warunków, rezultatów kształcenia); różnice w rozumieniu procesu dydaktycznego w różnych systemach dydaktycznych.
- Proces kształcenia: wartości i cele kształcenia, proces kształcenia jako zintegrowany proces nauczania-uczenia się, ogniwa procesu kształcenia, elementy, integracja procesu nauczania i wychowania, kształcenie wielostronne, w przedszkolu i klasach szkoły podstawowej.
- Zasady kształcenia: pojęcie, geneza i klasyfikacja zasad kształcenia, charakterystyka zasad kształcenia, przegląd zasad kształcenia wg wybranych autorów, realizacja zasad w procesie kształcenia; zasady nauczania jako normy pracy dydaktycznej (charakterystyka zasad uczenia się i motywacji).
- Elementy projektowania dydaktycznego: rzeczowe a metodyczne przygotowanie nauczyciela do zajęć dydaktycznych; planowanie i organizacja pracy dydaktycznej; dobór, operacjonalizacja i konstruowanie celów edukacji szkolnej/przedszkolnej; materialne i niematerialne środki działań dydaktycznych (w tym zwłaszcza treści kształcenia), metody i formy, warunki wewnętrzne i zewnętrzne oraz rezultaty kształcenia.
- Proces kształcenia jako proces komunikowania się: struktura i funkcje komunikatu – polecenia i pytania jako formy komunikacji; kompetencje komunikacyjne nauczyciela; język dialogu w edukacji; osobowościowe, społeczne i pedagogiczne determinanty porozumiewania się nauczyciela i ucznia (dziecka). Nauczyciel szkoły i przedszkola przyszłości, i jego osobowość.
- Główne nurty myślenia o edukacji szkolnej i szkole / edukacji przedszkolnej i przedszkolu – system szkolny/przedszkolny, szkoła podstawowa/ i jej program, przedszkole i jego program, klasa szkolna/grupa przedszkolna; przemiany filozofii edukacyjnej a dydaktyka; innowacje dydaktyczne i unowocześnienie procesu kształcenia; alternatywne oferty edukacyjne; kształcenie integracyjne, zjawisko włączania i wykluczania osób niepełnosprawnych; praca z uczniem/dzieckiem zdolnym; uczyć się od innych i uczyć nauczać innych, uczyć się razem.

Podczas wykładów prezentowane będą głównie kwestie i problemy teoretyczne, w tym na tle praktycznych. Ćwiczenia poświęcone zostaną szczegółowemu omówieniu niektórych kwestii teoretycznych oraz praktycznej weryfikacji poznanych teorii i zagadnień.

20. Egzamin:

tak (E-5), za/o

21. Literatura podstawowa:

- Arends R. I. (1994), *Uczymy się nauczać*, Warszawa.
- Bereźnicki F. (2007), *Dydaktyka – wybrane zagadnienia*, Szczecin.
- Bereźnicki F. (2007), *Dydaktyka kształcenia ogólnego*, Kraków.
- Cohen L., Manion L., Morrison K. (1999), *Wprowadzenie do nauczania*, Poznań.
- Denek K. (2005), *Ku dobrej edukacji*, Toruń-Leszno.
- Dryden G., Vos J. (2000), *Rewolucja w uczeniu*, Poznań.
- Gabzdyl J. (2011), *Szkice do prakseodydaktycznej teorii celów, poleceń i pytań*, Racibórz.
- Gnitecki J. (2000), *Zarys pedagogiki ogólnej*, Gorzów Wielkopolski.
- Górniewicz J. (2005), *Teoria wychowania*, Olsztyn.
- Kawula S., Brągiel J., Janke A.W. (2005), *Pedagogika rodziny*, Toruń.
- Konarzewski K. (red.) (2008) *Sztuka nauczania. Szkoła. Podręcznik dla studentów kierunków nauczycielskich*, Tom 2., Warszawa.
- Kruszewski K. (red.) (2008), *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*, Tom 1., Warszawa.
- Kunowski S. (1997), *Podstawy współczesnej pedagogiki*, Warszawa.
- Kupisiewicz C. (2005), *Podstawy dydaktyki*, Warszawa.
- Kwieciński Z., Śliwerski B. (2004), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 1, 2, Warszawa.
- Łobocki M. (2004), *Wybrane problemy wychowania (nadal aktualne)*, Warszawa.
- Łobocki M. (2006), *Teoria wychowania w zarysie*, Kraków.
- Moroz H. (red.) (2005), *Rozwój zawodowy nauczyciela*, Kraków.
- Niemierko B. (2007), *Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki*, Warszawa.

Niemierko B., Pomiar wyników kształcenia, Warszawa 2004.
 Okoń W. (2003), Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Warszawa.
 Śliwerski B. (red.) (2006), Pedagogika, T. 1., 2. i 3. Red., Gdańsk.
 Świrko – Pilipczuk J. (red.) (2007), Dydaktyka ogólna i nauki z nią współdziałające, Szczecin.
 Turoś L. (red.) (1999), Pedagogika ogólna i subdyscypliny, Warszawa.
 Węglińska M. (2009), Jak przygotować się do lekcji? Wybór materiałów dydaktycznych, Kraków.

21. Literatura uzupełniająca:

Adamek I. (1997), Podstawy edukacji wczesnoszkolnej. „Impuls”, Kraków.
 Davis R. H., Alexander L. T., Yelon S. L. (1983), Konstruowanie systemu kształcenia. Warszawa.
 Denek K. (1998), O nowy kształt edukacji, Toruń.
 Denek K., Koszczyk T., Lewandowski M. (2004), Edukacja jutra. IX Tatrzańskie Seminarium Naukowe, Wrocław.
 Denek K., Starościk W., Zatoń K. (2006), Edukacja jutra. XII Tatrzańskie Seminarium Naukowe. Tom 2., Wrocław.
 Eby J. W., Smutny J. F. (1998), Jak kształcić uzdolnienia dzieci i młodzieży, Warszawa.
 Fisher R. (1999), Uczymy jak myśleć, Warszawa.
 Fisher R. (1999), Uczymy jak się uczyć, Warszawa.
 Gabzdyl J. (red., 2009), Komunikacja w edukacji. Uwarunkowania i właściwości. Racibórz.
 Galloway Ch. (1988), Psychologia uczenia się i nauczania. Warszawa.
 Gordon T (1994), Wychowanie bez porażek, Warszawa.
 Guz S., Andrzejewska J. (2005) (red.) Wybrane problemy edukacji dzieci w przedszkolu i szkole. Lublin: Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
 Janowski A. (1989), Uczeń w teatrze życia szkolnego, Warszawa.
 Janowski A., Stachyra R. (1985), Prestiż ucznia wśród rówieśników, Warszawa.
 Jaworska T., Leppert (red.) (2001), Wprowadzenie do pedagogiki, Kraków.
 Klim-Klimaszewska A. (2000), Pedagogika przedszkolna, Warszawa.
 Kobylecka E. (2005), Nauczyciel wobec współczesnych zadań edukacyjnych, Kraków.
 Kojs W. (1994), Działanie jako kategoria dydaktyczna, Katowice.
 Kojs W., Piotrowski E., Zimny T.M. (2002), Edukacja jutra. VIII Tatrzańskie Seminarium Naukowe, Częstochowa..
 Kunowski S. (2003), Wartości w procesie wychowania, Kraków.
 Kuźma J. (2001), Nauczyciel przyszłej szkoły, Kraków.
 Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.) (2006) Pedagogika t.2., Warszawa.
 Lewowicki T. (1994), Przemiany oświaty. Szkice o ideach i praktyce edukacyjnej, Warszawa.
 Lewowicki T., Szymański M. J. (red.) (2004), Nauki pedagogiczne w Polsce, Kraków.
 Łobocki M. (1989), Trudności wychowawcze w szkole (zapobieganie i przeciwdziałanie), Warszawa.
 Łysek J. (red.) (1998), Niepowodzenia szkolne, Kraków.
 Mieszalski S. (1997), O przymusie i dyscyplinie w klasie szkolnej, Warszawa.
 Muszyński H. (1977), Zarys teorii wychowania, Warszawa.
 Okoń W. (2007) Nowy słownik pedagogiczny, Warszawa.
 Podstawa Programowa dla szkół podstawowych – Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (Dziennik Ustaw z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17).
 Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, oraz innych form wychowania przedszkolnego – Załączniki nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (Dziennik Ustaw z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17).
 Pomykało W. (red.) (1993), Encyklopedia pedagogiczna, Warszawa.
 Poplucz J. (1984), Optymalizacja działania pedagogicznego na lekcji. Warszawa.
 Pólturzycki I (2005), Dydaktyka dla nauczycieli. Toruń.
 Robertson J. (1998), Jak zapewnić dyscyplinę, ład i uwagę w klasie, Warszawa.
 Sherborne W. (1999) Ruch rozwijający dla dzieci. Warszawa.
 Skorny Z. (1976), Proces socjalizacji dzieci i młodzieży, Wyd. 2., Warszawa.
 Szejnberg A. (2002), Podstawy komunikacji społecznej w edukacji, Wrocław.
 Turoś L. (red.) (1999), Pedagogika ogólna i subdyscypliny, Warszawa.
 Walczak M. (1994), Wychowanie do wolnego czasu, Zielona Góra.
 Dodatkowa literatura metodyczna samodzielnie dobrana przez studentów, w tym przewodniki metodyczne, programy autorskie

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta
1	Wykład	45
2	Ćwiczenia	45
3	Laboratorium	
4	Projekt	10 (Zapoznanie się z literaturą przedmiotu i materiałami dydaktycznymi dostarczonymi przez

		prowadzącego zajęcia oraz samodzielnie zgromadzonymi), 15 (opracowanie konspektu do zajęć dydaktycznych w szkole podstawowej bądź przedszkolu)	
5	Seminarium		
6	Inne	- przygotowanie do ćwiczeń 40 - przygotowanie do egzaminu 25 - przygotowanie do kolokwiiów 30	
	Suma godzin	210	
24. Suma wszystkich godzin:		210	25. Liczba punktów ECTS: 7
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:		3	27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta: 4
28. Uwagi:			

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis)